



Songs of Farewell

Programmaboekje

maart 2020

KAMERKOOR VOCOZA
o.l.v. SANNE NIEUWENHUIJSEN

Songs of Farewell

Programma

Charles H. Parry (1848-1918)

My Soul, there is a country
(deel 1 uit *Songs of Farewell*)

Benjamin Britten (1913-1976)

Festival Te Deum

William Byrd (1543-1623)

Laudibus in sanctis; Ave verum

Herbert Howells (1892-1983)

Magnificat & Nunc Dimittis St. Pauls

John Tavener (1944-2013)

Funeral Ikos

Ralph Vaughan Williams (1872-1958)

Silence and music

Edward Elgar (1857-1934)

Lux Aeterna

Pauze

Herbert Sumsion (1899-1995)

They that go down to the sea in ships

Edward Cuthberd Bairstow (1874-1946)

Let all mortal flesh

Jonathan Dove (1959-)

Seek him who maketh the seven stars

Henry Purcell (1659-1695)

Hear my prayer, O Lord

Robert Lucas de Pearsall (1795-1856)

Lay a garland

William Harris (1938-)

Faire is the heaven

Zaterdag 7 maart 2020

Amsterdam, 20.00u, Boomkerk

Zondag 8 maart 2020

Haarlem, 15.00u, Basiliek St. Bavo

Inleiding

Het Verenigd Koninkrijk mag dan besloten hebben weer op eigen benen te gaan staan, dat betekent natuurlijk niet dat alle Anglicaanse schatten voor ons onbereikbaar zijn geworden. De Anglicaanse koortraditie kent een eeuwenlange traditie en herbergt de schitterendste muzikale parels.

Nadat koning Henry VIII na jarenlange onmin met de paus in 1532 een nieuwe kerk stichtte had dat onmiddellijk gevolgen voor de koorzang. Henry's opvolger Edward bepaalde dat er in de landstaal moest worden gezongen, 'for every syllable one note' (met op elke lettergreep één noot). De zang die werd voorgeschreven door het English Book of Common Prayer was dan ook in de Engelse taal en sober van karakter. Vanaf het begin werd de Anglicaanse koormuziek gekenmerkt door een melodieuze stijl. Daarbij geeft de muziek vaak treffend de inhoud van de tekst weer met een prachtige samenklank tussen de verschillende stemmen. Dit melodieuze geeft de Engelse koormuziek een heel eigen karakter waarmee zij zich vaak onderscheidt van de zang van het continent. Daar zijn de melodielijnen vaker over de verschillende partijen verdeeld.

Vocoza neemt u in dit concert mee door 4 eeuwen Anglicaanse koormuziek.

Om ten volle van de rijkdom hiervan te kunnen genieten zijn ook meerdere werken met orgelbegeleiding gekozen. Tijdens het luisteren doemen dan ongetwijfeld de beelden van de machtige Engelse kathedralen op, de grote ruimten waar deze muziek ook voor geschreven is. Wij zijn net zo nieuwsgierig naar hoe dit gaat klinken als u.

Staat uw mobiele telefoon uit?

Kamerkoor Vocoza

Kamerkoor Vocoza bestaat uit 26 geschoolde amateurzangers, die samen een behoorlijk professioneel niveau weten te bereiken. Het koor staat sinds 2008 onder leiding van Sanne Nieuwenhuijsen, en heeft een vaste plaats in het concertleven in de regio Amsterdam/Haarlem verworven. Vocoza brengt gemiddeld twee eigen concertreeksen per jaar en draagt inmiddels geregeld bij aan externe producties. Vocoza (de naam is een afkorting van Vondelpark Concertgebouwbuurt Zangers) werd veertig jaar geleden opgericht door Paul Hameleers. In 1981 nam diens zoon Frank de leiding over. In 1990 werd Ira Spaulding dirigent. Moderne Amerikaanse koormuziek vormde lange tijd een speerpunt in de programmering. Zo verzorgde Vocoza in juni 2001 de Nederlandse première van zes hedendaagse madrigalen van Morten Lauridsen. Onder leiding van Sanne Nieuwenhuijsen is het koor nieuwe artistieke wegen ingeslagen. Het hoofdaccent ligt op 20e en 21e eeuwse koormuziek uit Europa en de VS. Daarbij wordt de lat steeds hoger gelegd. Zo zong het koor o.m. de *Mis in g* van Francis Poulenc, de *Reincarnations* van Samuel Barber, het *Motet voor de kardinaal* van Daan Manneke, *Harmony of the Spheres* van Joep Franssens, en *Songs of Love and Eternity*, en *Le vrai visage de la paix* van Rudolph Escher. Met de bevlogen Nieuwenhuijsen zoekt Vocoza ook naar nieuwe kruisbestuivingen tussen koormuziek, theater en kunst. Een theatraal programma met muziek op teksten van Goethe en Shakespeare en dialogen van Hans van Hechten en Vastert van Aardenne werd zeer goed ontvangen. Met het *Hollands Requiem* (het *Deutsches Requiem* van Brahms in de hertaling van Jan Rot) liet Vocoza in 2012 horen dat het als klein ensemble ook de grotere oratoriumwerken heel goed aankan. Vocoza is ook te zien en te horen in de film *Nummer veertien, home*, van de beeldend kunstenaar Guido van der Werve. Die film won in 2013 een Gouden Kalf. In het voorjaar van 2015 stond Vocoza in het voorprogramma van het Nederlands Kamerkoor. Op 10 februari 2019 won Kamerkoor Vocoza de eerste prijs in de categorie *Mixed Voices - Difficulty Level I* tijdens de International Choir Competition Maastricht 2019. De vorige keer dat Vocoza deelnam aan een koorfestival was 33 jaar geleden (1987, IKF Arnhem). Dit jaar viert Vocoza haar jubileum met het uitvoeren van *Carmina Burana* op 7 en 8 november, zie meer informatie op bladzijde 15.

www.vocoza.nl/historie en www.facebook.com/vocoza

Sopranen:

Henny Brouwer, Kiki Faber, Henriëtte van Hoek, Roos Hogervorst-Krimp, Sofie Jansen, Emma van Opstal, Diete Sybesma, Lianne Verhaar

Tenoren:

Marten Jan Geertsema, Thomas Kloppenburg, Yuri Konter, Peter Schouten, Maarten Streekstra, Joost Vlot

Alten:

Loes Aartsen, Sanne Albers, Jooske van den Berge, Sigrid Bröcheler, Olga Hasenack, Saskia Michels, Hilke Molenaar, Jo-Els van der Woude

Bassen:

Bram Bos, Rob Kloppenburg, Bart van de Rotten, Berend de Vries en Nico Witteman

Vacature ‘lage bas’

We hebben op dit moment een vacature voor een lage bas. Denk je dat jouw stem past bij het koor? Bij interesse kun je e-mailen naar info@vocoza.nl. Kamerkoor Vocoza repeteert op donderdagavond van 20.00 tot 22.30 uur in Amsterdam Oud Zuid.

My Soul, there is a country (deel 1 uit Songs of Farewell)

Charles H. Parry (1848-1918)

De naam van Sir Charles Hubert Hastings Parry komt ieder jaar voorbij als zijn klassieker *Jerusalem* door duizenden mensen wordt meegezongen tijdens de *Last Night of the Proms*. Veel minder vaak uitgevoerd – maar tegenwoordig steeds meer in de belangstelling – is zijn grote oeuvre aan orkest- en koormuziek. Het meest geliefd hieruit is een serie prachtige motetten voor a cappella koor getiteld *Songs of Farewell* (1913-1915). Het bekendst is het eerste motet *My soul, there is a country far beyond the stars* (op een 17e-eeuws gedicht van Henry Vaughan). Het is een prachtig stuk met geregelde wisselingen in ritme en tempo; het stijgende motief waarmee het motet begint, keert als stralend uitroepeten terug aan het einde.

My soul, there is a country
Far beyond the stars,
Where stands a winged sentry
All skilful in the wars:

Mijn ziel, er is een land
Ver voorbij de sterren,
Waar een gevleugelde schildwacht staat,
Zeer bedreven in krijgskunsten:

There, above noise and danger
Sweet Peace sits crowned with smiles
And One, born in a manger
Commands the beauteous files.

Daar, voorbij lawaai en gevaar
Zit de lieve Vrede gekroond met glimlach
En de Ene, geboren in een kribbe,
Voert de hemelse heerscharen aan.

He is thy gracious friend
And, O my soul, awake!
Did in pure love descend
To die here for thy sake.

Hij is uw barmhartige vriend,
En, O mijn ziel, ontwaak!
Is uit pure liefde afgedaald
Om hier voor u te sterven.

If thou canst get but thither,
There grows the flow'r of Peace,
The Rose that cannot wither,
Thy fortress and thy ease.

Kon u daar maar heen,
Daar groeit de bloem van Vrede,
De roos die niet verwelken kan,
Uw burcht en uw rust.

Leave then thy foolish ranges,
For none can thee secure
But One who never changes,
Thy God, thy life, thy cure.

Laat dan uw dwaze dwalen
Want niemand kan u redden
Behalve de Ene die nooit verandert,
Uw God, uw leven, uw heil.

Festival Te Deum

Benjamin Britten (1913-1976)

Benjamin Britten heeft een grote bijdrage geleverd aan de Engelse kerkmuziek. Het *Festival Te Deum* componeerde Britten in 1944, ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de St Mark's Church in het plaatsje Swindon. De jaren '40 waren voor Britten een zeer succesvolle tijd, waarin een aantal van zijn meesterwerken ontstond (ten tijde van de compositie van het Te Deum werkte Britten aan een van zijn beroemdste werken: de opera *Peter Grimes*). Ook ontdekte hij in deze jaren de rijkdom van de muziek van Henry Purcell. De invloed van de oude muziek op Brittens werk is hoorbaar in de 'voordragende' stijl van het koor, waarbij het ritme van de tekst de voornaamste vormgever van de zanglijnen is. Opvallend aspect is de onafhankelijke rol van het orgel. Het trekt zich niets aan van de zangers en plaatst - strak in de maat - akkoorden onder de koorpartij.

We praise thee, O God,
we acknowledge thee to be the Lord.
All the earth doth worship thee,
the Father everlasting.
To thee all Angels cry aloud:
the Heavens, and all the Powers therein.
To thee Cherubin and Seraphin
continually do cry:
Holy, Holy, Holy, Lord God of Sabaoth.
Heaven and earth are full of the Majesty
of thy glory.
The glorious company of the Apostles,
the goodly fellowship of the Prophets,
the noble army of Martyrs praise thee;
the holy Church throughout all the world
doth acknowledge thee
the Father of infinite Majesty,
venerating thine honourable,
true, and only Son,
also the Holy Ghost, the Comforter.

Thou art the King of Glory, O Christ:
thou art the everlasting Son of the Father.
When thou tookest upon thee
to deliver man,
thou didst not abhor the Virgin's womb.
When thou hadst overcome the sharpness
of death,
thou didst open the Kingdom of Heaven
to all believers.
Thou sittest at the right hand of God in
the glory of the Father.
We believe that thou shalt come to be our
Judge.
We therefore pray thee, help thy servants
whom thou hast redeemed with thy
precious blood.
Make them to be numbered with thy
Saints in glory everlasting.

O Lord, save thy people, and bless thine
heritage.
Govern them and lift them up for ever.
Day by day we magnify thee,
and we worship thy Name forever, world
without end.
Vouchsafe, O Lord, to keep us this day
without sin.
Have mercy upon us, O Lord, have mercy
upon us.
O Lord, let thy mercy lighten upon us,
as our trust is in thee.
O Lord, in thee have I trusted:
let me never be confounded.

Wij prijzen U, o God.
U, Heer, loven wij.
U, eeuwige Vader,
eert heel de aarde.
Tot U roepen alle engelen,
tot U de hemelen en alle machten.
Tot U roepen Cherubijnen en Serafijnen
die zonder ophouden zingen:
Heilig, heilig, heilig de Heer,
de God der hemelse machten.
Vol zijn hemel en aarde van uw heerlijkheid.
U looft het roemvol koor der apostelen,
U het lofwaardig getal der profeten,
U looft de blanke stoet der martelaren.
U prijst de heilige Kerk over heel de aarde:
U, Vader,
onmetelijk in majesteit;
U, eniggeboren Zoon,
waarachtig en hoog verheven;
U, Heilige Geest, de vertrooster.

Gij, Christus, Koning der glorie,
Gij zijt de enige Zoon van de Vader.
Gij, die om de mens verlossing te brengen
geen vrees hebt gehad
voor de schoot van de Maagd.
Gij die de prikkel van de dood hebt
overwonnen
en voor de gelovigen het hemels rijk hebt
geopend.
Gij zit aan Gods rechterhand in de glorie
van de Vader.
Gij zult als rechter komen, zoals wij
geloven.
U dan smeken wij: kom uw dienaars te hulp,
die Gij door uw Kostbaar Bloed hebt gered;
Laat ons geteld worden
onder uw heiligen in de eeuwige
heerlijkheid.

Red, Heer, red uw volk en zegen uw
erfdeel,
hoed hen, en draag hen voor immer.
U willen wij prijzen iedere dag,
uw naam verheerlijken voor altijd.
Wees genadig,
Heer, spaar ons deze dag voor de zonde.
Ontferm U over ons,
Heer, ontferm U over ons.

Laat uw barmhartigheid neerdalen over ons,
zoals ons vertrouwen uitgaat naar U.
Op U, Heer, is onze hoop gevestigd;
beschaam ons niet in eeuwigheid.

Laudibus in sanctis; Ave verum

William Byrd (1543-1623)

William Byrd is een van de fascinerendste figuren uit de muziekgeschiedenis. Niet alleen omdat hij behoorde tot de grootste muzikale genieën uit het Europa van die tijd, maar ook omdat hij trouw bleef aan zijn geloof. Als rooms-katholiek componist in het Engeland van na de Reformatie (waarbij het katholicisme werd verboden, de kloosters werden gesloten en wrede vervolging de norm was) bleef Byrd katholieke muziek componeren én publiceren. De muziek werd uitgevoerd in schuilkerken door het hele land. Was hij onaantastbaar door de kwaliteit van zijn muziek? We weten het niet.

Laudibus in sanctis is een bewerking van Psalm 150, waarbij God wordt geprezen in de nieuwe ‘madrigaleske’ stijl van componeren die was ontwikkeld door Byrds grote Italiaanse tijdgenoot Claudio Monteverdi.

Laudibus in sanctis Dominum
celebrate supremum:
Firmamenta sonent
inclita facta Dei.

Inclita facta Dei cantate,
sacraque potentis
Voce potestatem saepe
sonate manus.

Magnificum Domini
cantet tuba martia nomen:
Pieria Domino concelebrate lira.
Laude Dei resonent
resonantia tympana summi:
Alta sacri resonent
organa laude Dei.

Hunc arguta canant
tenui psalteria corda,
Hunc agili laudet
laeta chorea pede.
Concava divinas
effundant cymbala laudes,
Cymbala dulcisona
laude repleta Dei.

Omne quod aethereis
in mundo vescitur auris
Halleluia canat tempus in omne Deo.

Looft de allerhoogste Heer
in heilige gezangen:
Laat het firmament
de glorieuze daden van God verklanken.

Bezingt de illustere daden van God,
verklankt met heilige stem
steeds de kracht
van zijn machtige hand.

Laat de krijgshoorn
de grote naam van de Heer bezingen:
viert de Heer met de Piërische lier.
Laat resonerende tamboerijnen klinken
ter ere van de hoogste God,
laat hoge orgels klinken tot lof van de
heilige God.

Laat fijnbesnaarde gezangen
Hem bezingen,
Laat vrolijke dansen hem prijzen
met beweeglijke voet.
Laat holle cimbale
goddelijke lofzangen uitgieten,
Cimbale gevuld
met zoetklinkende lof van God.

Laat alles ter wereld dat zich voedt met
de lucht van de hemel
voor altijd halleluja zingen tot God.

Ave verum corpus is gecomponeerd voor gebruik tijdens het katholieke feest van Corpus Christi. Precies om die reden werd het eeuwenlang volledig genegeerd door Engelse koren, tot er een tijd van grotere religieuze tolerantie aanbrak aan het begin van de 20e eeuw. Sindsdien is dit juweeltje het meest uitgevoerde werk van William Byrd, dat nu zelfs tijdens Anglicaanse kerkdiensten wordt gezongen (een gegeven waar de componist ongetwijfeld van zou hebben opgekeken).

Ave verum corpus, natum
de Maria Virgine,
Vere passum, immolatum
In cruce pro homine,
Cuius latus perforatum
Fluxit aqua et sanguine,
Esto nobis praegustatum
In mortis examine.
O Iesu dulcis, O Iesu pie, O Iesu,
fili Mariae!

Gegroet waarachtig lichaam
geboren uit de Maagd Maria
dat werkelijk heeft geleden
en voor de mens geofferd is aan het kruis.
Uit wiens doorboorde zijde
water met bloed vloeide.
Wees voor ons een voorsmaak
tijdens de beproeving van de dood.
O Jezus zoet, O Jezus getrouw, O Jezus,
Zoon van Maria.

Magnificat & Nunc Dimittis

Herbert Howells (1892-1983)

Tussen 1941 en 1956 componeerde de agnost (en mogelijk zelfs ongelovige) Herbert Howells in zijn functie van organist van St John's College in Cambridge een grote hoeveelheid werken voor koor, waarmee hij de belangrijkste 20e-eeuwse bijdrage leverde aan de Anglicaanse kerkmuziek.

Magnificat (de lofzang van Maria) en *Nunc dimittis* (de lofzang van Simeon) zijn Bijbelse lofliederen. Maria zingt het Magnificat wanneer zij Elizabeth bezoekt (Lucas 1, 46-55), Simeon zingt het Nunc dimittis wanneer hij Jezus en zijn ouders ontmoet in de Tempel (Lucas 2:29-32). De lofzangen zijn onderdeel van de dagelijkse *Evening Prayer* in de Anglicaanse kerk en zijn talloze malen op muziek gezet.

My soul doth magnify the Lord:
and my spirit hath rejoiced in God my
Saviour.
For he hath regarded: the lowliness of
his handmaiden.
For behold, from henceforth: all
generations shall call me blessed.
For he that is mighty hath magnified me:
and holy is his Name.
And his mercy is on them that fear him:
throughout all generations.
He hath showed strength with his arm:
he hath scattered the proud in the
imagination of their hearts.
He hath put down the mighty from their
seat: and hath exalted the humble and
meek.
He hath filled the hungry with good
things: and the rich he hath sent empty
away.
He remembering his mercy hath holpen
his servant Israel:
as he promised to our forefathers,
Abraham and his seed, for ever.
Glory be to the Father, and to the Son,
and to the Holy Ghost;
As it was in the beginning, is now, and
ever shall be, world without end. Amen.

Mijn ziel prijst en looft de Heer,
mijn hart juicht om God, mijn redder:
hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste
dienares.
Alle geslachten zullen mij voortaan
gelukkig prijzen,
Ja, grote dingen heeft de Machtige voor
mij gedaan, heilig is zijn naam.
Barmhartig is hij, van geslacht op
geslacht, voor al wie hem vereert.
Hij toont zijn macht en de kracht van
zijn arm
en drijft uiteen wie zich verheven wanen.
Heersers stoot hij van hun troon en wie
gering is geeft hij aanzien.
Wie honger heeft overlaadt hij met gaven,
maar rijken stuurt hij weg met lege
handen.
Hij trekt zich het lot aan van Israël, zijn
dienaar, zoals hij aan onze voorouders
heeft beloofd: hij herinnert zich zijn
barmhartigheid jegens Abraham en zijn
nageslacht, tot in eeuwigheid.
Ere zij aan de Vader, en aan de Zoon, en
aan de Heilige Geest;
Zoals het was in den beginne, en nu en
altijd, en in de eeuwen der eeuwen.
Amen.

Lord, now lettest thou thy servant
depart in peace:
according to thy word.
For mine eyes have seen: thy salvation,
Which thou hast prepared: before the face
of all people;
To be a light to lighten the Gentiles: and
to be the glory of thy people Israel.

Glory be to the Father, and to the Son:
and to the Holy Ghost;
As it was in the beginning, is now, and
ever shall be: world without end.
Amen.

Heer laat Uw dienaar nu,
naar Uw woord, in vrede gaan.
Want mijn ogen hebben het heil
aanschouwd
dat Gij hebt bereid voor het aanschijn van
de volkeren:
een licht ter openbaring aan de heidenen,
de glorie van Uw volk Israël.

Ere zij aan de Vader, en aan de Zoon, en
aan de Heilige Geest;
Zoals het was in den beginne, en nu en
altijd, en in de eeuwen der eeuwen.
Amen.

Funeral Ikos

John Tavener (1944-2013)

John Tavener werd een wereldwijde beroemdheid door de uitvoering van *zijn Song for Athene* voor koor, tijdens de uitvaartdienst van prinses Diana in 1997. Het op een na bekendste feit uit het leven van Tavener is zijn bekering tot het geloof van de Russisch Orthodoxe kerk, in 1976. Het Russisch- en Grieks-orthodoxe geloof vormde sindsdien de voornaamste inspiratiebron voor zijn muziek. *Funeral Ikos* is een verklanking van de Griekse begrafenisriten voor priesters, op een Engelse vertaling van Isabel Hapgood. De muziek herhaalt zichzelf 6 keer in verschillende zettingen, zodat de complete tekst van de rite wordt gebruikt.

Why these bitter words of the dying,
O brethren,
which they utter as they go hence?
I am parted from my brethren.
All my friends do I abandon
and go hence.
But whither I go, that understand I not,
neither what shall become of me yonder;
only God who hath summoned me
knoweth.
But make commemoration of me with the
song: Alleluia! Alleluia! Alleluia!

But whither now go the souls?
How dwell they now together there?
This mystery have I desired to learn; but
none can impart aright.

Do they call to mind their own people, as
we do them?
Or have they forgotten all those who
mourn them and make the song:
Alleluia! Alleluia! Alleluia!

Waarom, broeders, spreken de
stervenden deze bittere woorden
wanneer zij van hier weggaan?
Ik ben gescheiden van mijn broeders, ik
verlaat al mijn vrienden
en ik ga weg van hier.
Maar ik begrijp niet waarheen ik ga,
Noch wat er daarginds van mij zal worden
Alleen God die mij heeft opgeroepen
weet het.
Maar herdenk mij met dit lied:
Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Maar waar gaan de zielen nu naartoe?
Hoe wonen zij daarginds bij elkaar?
Ik wilde dit mysterie doorgronden, maar
niemand kan het juiste erover onthullen

Herinneren zij zich hun nabestaanden,
zoals wij ons hen herinneren?
Of hebben zij al diegenen vergeten die om
hen rouwen en het lied aanheffen:
Halleluja! Halleluja! Halleluja!

We go forth on the path eternal, and as
condemned,
with downcast faces, present ourselves
before the only God eternal.
Where then is comeliness? Where then is
wealth?
Where then is the glory of this world?
There shall none of these things aid us,
but only to say oft the psalm:
Alleluia! Alleluia! Alleluia!

If thou hast shown mercy unto man,
O man,
that same mercy shall be shown
thee there;
and if on an orphan thou hast shown
compassion,
the same shall there deliver thee from
want.
If in this life the naked thou hast clothed,
the same
shall give thee shelter there, and sing the
psalm:
Alleluia! Alleluia! Alleluia!

Youth and the beauty of the body fade at
the hour of death,
and the tongue then burneth fiercely,
and the parched throat is inflamed.
The beauty of the eyes is quenched then,
the comeliness of the face all altered,
the shapeliness of the neck
destroyed; and the other parts
have become numb,
nor often say:
Alleluia! Alleluia! Alleluia!

With ecstasy are we inflamed if we but
hear that there is light eternal yonder;
that there is Paradise,
wherein every soul of Righteous Ones
rejoiceth.
Let us all, also,
enter into Christ,
that we may cry aloud thus unto God:
Alleluia! Alleluia! Alleluia!

Wij lopen verder op het pad van
de eeuwigheid en komen, als
veroordeelden, met sombere gezichten
voor de enige, eeuwige God te staan.
Waar zijn uiterlijk schoon, rijkdom
en aardse roem gebleven?
Niets van dat alles zal ons kunnen
helpen, tenzij wij dikwijls de psalm
aanheffen:
Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Als jij een mens barmhartigheid
hebt betoond, o mens,
dan zal hetzelfde jou daarginds
ten deel vallen.
En als je mededogen hebt getoond
jegens een wees,
dan zul jij daardoor ginds niets
tekort komen.
Wie in dit leven naakten van kleding
heeft voorzien,
zal ginds beschutting deelachtig
worden, en zingen:
Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Jeugd en lichamelijke schoonheid
verwelken in het uur van de dood,
En de tong zal heftig branden en de
uitgedroogde keel wordt gloeiend heet.
Mooie ogen worden uitgeblust, een
knap gezicht wordt onherkenbaar
en de bevallige vorm van een hals
gaat teloor. En de andere lichaamsdelen
zijn stom geworden,
en zingen niet vaak:
Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Om buiten ons zelf van vreugde te raken
hoeven wij slechts te vernemen dat het
daarginds eeuwig licht is, dat het Paradijs
bestaat waarin alle zielen
van Rechtvaardigen zich verheugen.
Laat ons dan ook allen tot
Christus wenden,
zodat wij God luid kunnen aanroepen
met: Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Silence and music

Ralph Vaughan Williams (1872-1958)

Dit werk staat in een lange traditie van muzikale lofzangen aan de muziek zelf, vaak in de vorm van een lied over Sint Cecilia, de schutpatrones van de muziek. In dit werk, op een gedicht van Ursula Wood, echtgenote van de componist, wordt Cecilia niet met naam genoemd maar is ze aanwezig in de stilte, de wind en de menselijke stem. Vaughan Williams componeerde dit stuk als onderdeel van *Een bloemenkrans voor de Koningin*: 10 componisten en dichters boden het in 1953 aan bij de troonsbestijging van Elizabeth II.

Silence, come first: I see a sleeping swan,
wings closed and drifting
where the water leads,
a winter moon, a grove
where shadows dream,
a hand outstretched to
gather hollow reeds.

The four winds in their litanies can tell
all of earth's stories as they weep and cry,
the sea names all the treasure of her tides,
the birds rejoice
between the earth and sky.

Voices of grief and from the heart of joy;
so near to comprehension do we stand
that wind and sea and all of winged delight
lie in the octaves of man's voice and hand,
and music wakes from silence,
where it slept.

Stilte, kom eerst: ik zie een slapende zwaan,
Vleugels dicht en drijvend
waar het water hem brengt,
Een wintermaan, een bos
waar schaduwen dromen,
een hand uitgestoken om
holle rieten te vergaren.

De vier winden kunnen in hun klaagzangen
vertellen. Van alle verhalen van de aarde
terwijl zij wenen en huilen, de zee benoemt
alle schatten van haar getijden, de vogels
verheugen zich tussen de aarde en de hemel.

Stemmen van verdriet en van plezier uit het
hart; wij staan zo dicht bij het begrip
Dat wind en zee en al het gevleugelde genot
In de octaven van de mensenstem en -hand
liggen en muziek ontwaakt uit stilte,
waar het lag te slapen.

Lux aeterna

Edward Elgar (1857-1934)

Edward Elgar, Englands grootste Romantische componist, kwam uit een rooms-katholiek gezin maar liep in zijn volwassen leven niet over van religieus vuur. Hij stierf hoogstwaarschijnlijk niet met de verwachting dat hij het eeuwige licht zou aanschouwen. *Lux aeterna* is dan ook niet een origineel werk van Elgar, maar een bewerking. Tegenwoordig worden zijn poëtische celloconcert en de *Enigma Variations* voor orkest wereldwijd het meest uitgevoerd. In dit laatste werk schildert Elgar (in de vorm van 'variëties op een thema') portretten van zijn vrienden en geliefden, waarbij de negende variatie ('*Nimrod*' genaamd) het meest befaamd is geworden. Het is zelfs zo populair dat het in films en andere media een zelfstandig leven is gaan leiden, vaak als muzikaal zinnebeeld van de (spoedig vergane) glorie van het British Empire. Deze bewerking voor 8-stemmig koor is gemaakt door koordirigent John Cameron. De tekst komt uit de katholieke dodenmis, het *Requiem*.

Lux aeterna luceat eis,
Domine,
cum sanctis tuis in aeternum,
quia pius es.

Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.

Moge het eeuwige licht hen beschijnen,
Heer,
met uw heiligen tot in eeuwigheid,
want Gij zijt genadig.

Geef hun de eeuwige rust, Heer,
en dat het eeuwige licht hen beschijnen.

-Pauze-

They that go down to the sea in ships

Herbert Sumsion (1899-1995)

Herbert Sumsion werd geboren in Gloucester, zong als jongetje (chorister) in de kathedraal van Gloucester en werd na zijn studie organist en *Master of Choristers* in Gloucester Cathedral. Zijn leven en werk waren gewijd aan de kerk en de koren van deze stad. *They that go down to the sea in ships* is een voorbeeld van Sumsions latere stijl: het werd gecomponeerd in 1979 voor het koor van de *Repton Preparatory School*. Het werk (de tekst komt uit Psalm 107) neemt de luisteraar mee op de woeste baren, waarbij het metaforische schip wordt opgetild en weer neerkomt in de diepte, totdat God ingrijpt en de golven tot rust brengt, waarna de veilige haven wordt bereikt.

They that go down to the sea in ships:
and occupy their business in great waters;
These men see the works of the Lord:
and his wonders in the deep.
For at his word the stormy wind ariseth:
which lifteth up the waves thereof.
They are carried up to the heaven,
and down again to the deep:
their soul melteth away because
of the trouble.
They reel to and fro, and stagger like a
drunken man: and are at their wits' end.
So when they cry unto the Lord in their
trouble:
he delivereth them out of their distress.
For he maketh the storm to cease:
so that the waves thereof are still.
Then are they glad, because they are
at rest:
and so he bringeth them unto the haven
where they would be.

De mensen die op de zee varen.
Em handel drijven met landen overzee.
Deze mannen zien de werken van de Heer,
en zijn wonderen in de diepte.
Want op zijn bevel steekt er een storm op:
die de golven hoog opjaagt.
Zij worden hemelhoog opgetild
en weer neergesmeten in de diepte.
De zeelui worden
ziek van angst.
Ze tuimelen en wankelen over het schip als
een dronkaard: en zijn ten einde raad.
Dus wanneer ze de Heer aanroepen in hun
angst:
Dan verlost Hij hen uit de nood.
Hij zorgt ervoor dat de storm gaat liggen,
zodat de golven bedaren.
Ze zijn verheugd, omdat zij
tot rust zijn gekomen.
En zo voert Hij hen naar de veilige haven
waar ze zo naar verlangen.

Let all mortal flesh

Edward Cuthberd Bairstow (1874-1946)

Edward Bairstow was professor in de muziek aan de universiteit van Durham en organist en Master of the Music van York Minster, een van de grootste middeleeuwse kathedralen ter wereld. Vaak wordt daarom aangenomen dat *Let all mortal flesh be silent* werd gecomponeerd met de gigantische ruimte van deze kerk in gedachten. Het werk werd echter geschreven in 1906, 7 jaar voor Bairstows benoeming in York. Hoewel opgegroeid in het Victoriaanse tijdperk, waarin sentimentaliteit in alle kunstvormen niet werd geschuwd, ontwikkelde Bairstow een aversie tegen al te zoete akkoorden. Toen dit werk in 1925 werd gepubliceerd, had Bairstow in de tweede uitroep *Alleluia*, in de tenorpartij, de noot E# (Eis) een halve toon verlaagd naar E, waarmee door een simpele verschuiving in het akkoord vals sentiment werd uitgebannen.

Let all mortal flesh keep silence
and stand with fear and trembling,
and lift itself
above all earthly thought.

For the King of kings and Lord of lords,
Christ our God,
cometh forth to be our oblation,
and to be given for Food
to the faithful.

Before Him come the choirs of angels
with every principality and power;
the Cherubim with many eyes,
and winged Seraphim,
who veil their faces as they shout
exultingly the hymn:
Alleluia!

Laat al sterfelijk vlees stilzwijgen
En met angst en beven stilstaan
En zich verheffen
boven al het aardse denken.

Want de koning der koningen en de heer
der heren, Christus onze God,
Komt om zich voor ons op te offeren,
En om als voedsel aan de gelovigen te
worden gegeven.

De engelenkoren komen tot hem met alle
heerlijkheid en kracht;
De cherubijnen met hun vele ogen,
en de gevleugelde serafijnen,
Die hun gezicht sluieren bij het uitbundig
zingen van de hymne:
Halleluja!

Seek him who maketh the seven stars

Jonathan Dove (1959)

Jonathan Dove is een succesvol componist van opera's, filmmuziek, orkest- en kamermuziek en muziek voor koor. Dove schreef over *Seek him who maketh the seven stars* (1995) dat 'het thema Licht – en in het bijzonder het licht van de sterren – een eindeloze bron van inspiratie voor componisten is'. Het orgel schildert een muzikaal zinnebeeld van de nachtelijke sterrenhemel, aanleiding voor het koor om zich af te vragen wie de sterren heeft gemaakt. De tekst is afkomstig uit Psalm 139.

Seek him that maketh the seven stars
and Orion.
Seek him that turneth the shadow of
death into the morning. Alleluia.
Yea, the darkness shineth as the day,
the night is light about me.

Zoek hem die de Zevenster
en Orion maakt
Zoek hem die de schaduw van de aarde tot
ochtend maakt. Halleluja.
Ja, het duister schijnt als de dag,
de nacht is licht rondom mij.

Hear my prayer, O Lord

Henry Purcell (1659-1695)

Henry Purcell, de grootste Britse componist uit de muziekgeschiedenis, heeft een enorm oeuvre aan religieuze muziek nagelaten, gecomponeerd in verschillende hoge muzikale functies, zoals organist van Westminster Abbey en van de koninklijke hofhouding, de *Chapel Royal*. *Hear my prayer, O Lord* is onderdeel van een groter stuk dat blijkbaar nooit is voltooid door Purcell. Aan het type maatstreep waarmee het werk eindigt kunnen we zien dat er een vervolg had moeten komen. In deze 8-stemmige zetting van het eerste vers van Psalm 102 is het genie van Purcell in volle glorie hoorbaar. Het meest opmerkelijke aspect van dit *anthem* is de dramatische, monumentale opbouw van het stuk: een vocaal crescendo van 3 minuten lengte.

Hear my prayer, o Lord,
And let my crying come unto thee.

Heer, hoor mijn gebed,
Laat mijn hulpkreet u bereiken.

Lay a garland

Robert Lucas de Pearsall (1795-1856)

Robert Pearsall behoorde tot een groep 19e-eeuwse liefhebbers van muziek uit de Renaissance. Hij is vooral bekend om zijn madrigalen, die duidelijk zijn geïnspireerd op de muziek van 16e-eeuwse componisten als Byrd en Morley. *Lay a garland* is een 8-stemmige zetting van een gedeelte uit *The Maid's Tragedy* (1609) van de toneelschrijver Francis Beaumont. In het toneelstuk wordt de tekst gesproken door Aspasia, op het moment dat ze zich realiseert dat haar verloofde werd gedwongen tot een huwelijk met de maîtresse van de koning. Genoeg reden om te verlangen naar een guirlande op haar graf.

Lay a garland on her hearse
Of the dismal yew;
Maidens, willow branches bear;
Say, she died true.
Her love was false,
but she was firm
From her hour of birth.
Upon her buried body lie
Lightly, thou gentle earth!

Leg een krans op haar lijkkoets
Van somber taxus;
Meisjes, draag wilgentakken;
Zeg dat zij loyaal is gestorven.
Haar liefde was ontrouw,
maar zij hield stand
Vanaf haar geboorteur.
Dek haar begraven lichaam
Zacht toe, gij tedere aarde!

Faire is the heaven

William Harris (1883-1973)

William Harris was professor voor orgel en harmonieleer aan het Royal College of Music en organist van St George's Chapel in Windsor. Daarnaast was hij een van de beste koördirigenten van zijn tijd. Harris schreef veel repertoire voor de Anglicaanse kerk, waarvan het *anthem Faire is the heaven* (1925) het mooist is. Het indrukwekkendste moment is wellicht het middendeel, waarbij de dubbelkorigheid een climax bereikt.

Faire is the heaven, where happy soules
have place. In full enjoyment of felicitie,
Whence they doe still behold the glorious
face. Of the Divine Eternall Majestie;
Yet farre more faire be those bright
Cherubins,
Which all with golden wings are overdight,
And those eternall burning Seraphins,
Which from their faces dart out fiery light;
Yet fairer than they both, and much more
bright, Be th' Angels and Archangels, which
attend On God's owne Person, without rest
or end. These then in faire each other farre
excelling,
As to the Highest they approach more
neare,
Yet is the Highest farre beyond all telling,
Fairer than all the rest which there appear,
Though all their beauties joynd together
were;
How then can mortall tongue hope to
expresse
The image of such endlesse perfectnesse?

Schoon is de hemel, waar vreugdevolle zielen
vertoeven in volle gelukzaligheid,
Vanwaar zij voortdurend het glorieuze
gezicht van de Goddelijke Eeuwige Majesteit
aanschouwen; Nog veel schoner zijn die
schitterende cherubijnen,
die geheel met gouden vleugels zijn versierd,
En de eeuwig brandende serafijnen,
Die vanuit hun gezicht vlammen licht
uitstoten; Nog weer schoner dan die twee, en
veel helderder, Zijn de engelen en
aartsengelen, die waken Over Gods eigen
persoon, zonder rust of eind.
Terwijl deze elkaar dan ver in schoonheid
overtreffen,
Omdat zij de Hoogste dichter benaderen,
Toch is de Hoogste onzegbaar veruit
Schoner dan de overigen die daar
verschijnen,
Al was hun schoonheid bij elkaar opgeteld;
Hoe kan dan een sterfelijke tong het beeld
van zulke eindeloze volmaaktheid hopen te
verwoorden?

Wouter van Belle

(1958)

Wouter van Belle groeit op in Hilversum. Na zijn Gymnasiumtijd studeert hij orgel en piano aan het inmiddels voormalige Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek in Utrecht.

Organist

In 1985 wordt hij benoemd tot hoofdorganist van de Utrechtse St.-Catharinakerk, kathedraal van het Aartsbisdom. Daar werkt hij nauw samen met het Kathedrale Koor in liturgie en concerten. In zijn orgelconcerten ligt het accent op Nederlandse muziek, met speciale aandacht voor het werk van Hendrik Andriessen en Herman Strategier, zijn eminente voorgangers aan de Utrechtse kathedraal. Zijn spel is vastgelegd op vele radio-opnames, solo- en koorcd's.

Pianist

Wouter is een graag geziene koorbegeleider op zowel piano als orgel in een zeer uitgebreid repertoire. Hij is vaste begeleider van het Toonkunstkoor Utrecht en het Residentie Bachkoor in Den Haag, maar ook veel andere koren vragen Wouter regelmatig als concertbegeleider.

Componist

Wouter is de laatste jaren steeds meer gaan componeren, altijd in opdracht en voor steeds meer verschillende bezettingen. Naast veel kerkmuziek is inmiddels ook een aantal grotere composities gepubliceerd: de *'Hymn to St. John the baptist'* (voor koor en orgel), een liedcyclus voor bariton en pianotrio (*'Stationen auf dem Wege zur Freiheit'*) en de *'Martinus Cantate'* (voor bariton, koor en orgel).



Foto: Roos Dahmen

Sanne Nieuwenhuijsen

(1979)

Sanne Nieuwenhuijsen begon haar muzikale opleiding op de Kathedrale Koorschool Utrecht. Aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag studeerde ze hoofdvak Koordirectie bij Jos van Veldhoven en Jos Vermunt. Daarnaast volgde ze het vak Solozang bij Sasja Hunnengo en Gerda van Zelm. Na haar studie volgde Sanne masterclasses koordirectie bij onder meer Tonu Kaljuste, Kaspar Putnis, het Nederlands Kamerkoor en Veljo Tormis. In 2014 werkte zij als dirigent met het Stuttgarter Kammerchor onder leiding van Frieder Bernius.

Sinds 1998 heeft Nieuwenhuijsen als (assistent-)dirigent voor een reeks van gezelschappen gestaan, waaronder het Kathedrale Koor Utrecht, Kamerkoor Venus, het Erasmus Kamerkoor en het Toonkunstkoor Amsterdam. Ook leidt zij diverse projectkoren in Nederland en coacht zij geregeld (semi-) professionele ensembles. Momenteel is ze de vaste dirigent van kamerkoor Vocoza. Deelnames aan (internationale) koorfestivals leverden meermaals eerste prijzen op met deze ensembles.

Vanaf 2010 is zij als dirigent verbonden aan het Muziek Instituut van de Kathedrale Sint Bavo te Haarlem, waar de Koorschool Haarlem onderdeel van is. In 2013 werd zij daar geïnstalleerd als Magistra Cantus, artistiek eindverantwoordelijke van de koormuziek in de kathedraal.

Kamerkoor Vocoza staat sinds 2008 onder leiding van Sanne Nieuwenhuijsen.



Foto: Babs Witteman www.babswitteman.nl

Jubileum: 40 jaar Kamerkoor Vocoza

(1980-2020)

Dit jaar bestaat Kamerkoor Vocoza 40 jaar. Om dat te vieren geven we een feestelijk concert samen met oud-leden en oud-dirigenten van het kamerkoor. Een bijzondere samenwerking met professionele musici, solisten, een jongenskoor en (ex)Vocoza-leden om ons vakmanschap en onze vaardigheden te vergroten. Met als hoogtepunt een grote muzikale reünie in de vorm van een gezamenlijke uitvoering om het leven en de muziek te vieren.

Op 8 november 2020 zal Vocoza de Carmina Burana van Orff uitvoeren in de oorspronkelijke kleine bezetting (twee piano's en slagwerk) en de speciale Nederlandse vertaling van Willem Wilmink. De belangrijkste solistische rollen in de Carmina Burana zullen worden vertolkt door Johannette Zomer, zij was in de begintijden van haar carrière lid van Vocoza, en Ira Spaulding, oud-dirigent van Vocoza.



Foto: Babs Witteman www.babswitteman.nl

Word vriend van Kamerkoor Vocoza

Met het jubileumconcert beoogt Vocoza haar uitgebreide netwerk van muziekliefhebbers en uitvoerenden te verstevigen en de warme band die zij voelen met het koor te verzilveren.

Met uw hulp kan Vocoza bijzondere concerten blijven geven. Een donatie van €30 of meer kan, na aanmelding via info@vocoza.nl, worden gestort op rekeningnummer NL05 INGB 0005 0572 19 t.n.v. Vocoza te Amsterdam. Hiermee bent u verzekerd van een goede plek, krijgt u informatie thuis toegestuurd en krijgt u korting op toegangskaarten.

Colofon Songs of Farewell

Organisatie: Sanne Albers | Website, ontwerp flyer: Bram Bos | Programmaboekje: Roos Hogervorst-Krimp | Teksten: Marten Jan Geertsema | Vertalingen: Nico Witteman | Bestuur: Hilke Molenaar, Berend de Vries en Maarten Streekstra.